

Zwijgen is geen optie:

INHOUD ÉN VORM OP IEDERS MAAT

Wat doe je met de lessen over het interview? Hoe vermijd je hierbij de eindeloze herhaling van inhoudsloze interviews met de influencers van de dag? Ik had het gevoel dat ik daar al een tijdje tekortschoot: ik ging snel over het lesonderwerp heen of danste er wat onhandig rond. De combinatie van mijn laatste les op school en de eerste online les van de eerste lockdown zorgde onverwacht voor een uitweg. De interviews van *Zwijgen is geen optie* (zwijgenisgeenoptie.be) die ik nog net toonde tijdens mijn laatste lessen op school, werkten ook online. De wereld werd ruimer, rijker en groter dan voordien, zo bleek uit de taken die mijn leerlingen indienden.

Liesbet Depreeuw

Uit de meer dan 140 interviews op zwijgenisgeenoptie.be selecteerde ik per klas drie interviews. Differentiatie wordt vanzelfsprekend als je zoveel keuze hebt: Hetty Helsmoortel werd de favoriet van de wetenschapsklassen en Dimitri Antonissen werd een verrassende ontmoeting voor de leerlingen in mijn nijverheids-gerichte klassen. Ze werden echter niet verplicht om iets in hun vakgebied te kiezen, want ook Olivia Rutazibwa (over racisme), Anaïs Vanertvelde (over acceptatie), Ingrid Verduyn (over mensen aan de zelfkant van de maatschappij) en Loïc de Cannière (over concreet veldwerk en

economie) behoorden tot de mogelijkheden.

Ik bekeek met elke klas het eerste kwartier van drie interviews (via Smart-school Live in de klassen waar dat niet meer gelukt was voor de lockdown). De bijhorende opdracht luidde: schrijf een zakelijke e-mail naar de interviewer of de geïnterviewde waarin je je mening geeft over het interview. Staaf je mening met minstens drie argumenten.

Ik gaf hen online feedback over de inhoud, de zinsbouw, de tekstopbouw

Over de auteur

**LIESBET
DEPREEUW**

is leerkracht Nederlands in de derde graad tso in Campus Don Bosco Haacht.

en de spelling. Hierbij werk ik volgens de *Medal and Mission*-methode (zie kader-stuk). Dat geeft leerlingen meer eigenaarschap over hun leerproces en daardoor krijgt leren iets van een samenwerkingsverband. Voor schrijfopdrachten moedig ik leerlingen ook altijd aan om bij twijfel gebruik te maken van woordenlijst.org en taaltelefoon.be. Ze krijgen ook tot vervelens toe te horen dat ze drie keer moeten nalezen: een keer met de focus op spelling, nog eens met de focus op zinsbouw en dan nog een laatste keer met de focus op inhoud en logische opbouw. Het zuchten en de draaiende ogen kun je het best counteren met een kwinkslag. Neem de finale versie niet te snel in ontvangst: desnoods gaan ze nalezen uit verveling.

Van leerlingen die daarvoor hun toestemming gaven, stuurde ik de mail door naar de redactie van *Zwijgen is geen optie*, voor intern gebruik. Dat gaf sommige leerlingen het gevoel dat ze konden bijdragen aan iets wezenlijks.

Deze opdracht klinkt heel eenvoudig, maar het werkte omdat ze zoveel inhoud en mogelijkheden kregen aangeboden: de interviews zijn in zwart-wit en er wordt niet altijd, maar vaak wel, Algemeen Nederlands gesproken. Dat geeft

onverwacht veel raakpunten met de les Nederlands en/of de leefwereld van de leerlingen. Ik merkte ook dat leerlingen genoten van de mens achter de ideeën die ze uitgebreid leerden kennen, in plaats van een snelle façade die snel weer verdween. Ik ben er zeker van dat sommigen nooit verder hebben gekeken dan dat eerste kwartier dat ik in de les liet zien, maar ik ben er even zeker van dat sommigen nu nog op de site gaan kijken als er een nieuw interview verschijnt.

Ik heb de leerlingen aangemoedigd om de rest van het interview ook te bekijken, maar dat niet meer gecontroleerd. Je zou uiteraard kunnen verfijnen door leerlingen als bijkomende opdracht op te leggen uit het midden en het laatste deel van een interview ook inhoudelijke informatie te halen of op die stukken te reageren.

In de klassen waar ik vier uur per week Nederlands mag geven was de opdracht anders. Ook met hen bekeek ik het eerste kwartier van drie vooraf door mij geselecteerde interviews. Daarna kregen ze de opdracht om over een van de geïnterviewden zoveel mogelijk informatie te zoeken. Op basis van hun keuze vormde ik groepjes en legden ze per groepje hun informatie bij elkaar. Deze informatie verwerkten ze buiten de lessen tot een tekst en een PowerPoint-presentatie. Ik liet een online les wegvallen, zodat de leerlingen meer ruimte kregen om online met elkaar te overleggen. Eén leerling per groepje stelde de door hen gekozen geïnterviewde vervolgens voor aan de klas. Dit kan je live laten gebeuren tijdens een online les (of nu een les in de klas) of met een filmpje.

Voor een klas moderne talen of humane wetenschappen zou het ook zinvol kunnen zijn om de interviewtechnieken van bijvoorbeeld Friedl Lesage in *Touché* (Radio 1) en die van Antony Bosschem te vergelijken, in te zoomen op het (gebrek aan) format en het effect daarvan op het interview.

Zelden heb ik mijn leerlingen zo enthousiast en verwonderd weten werken aan een taak voor het vak Nederlands. Het is voor de meeste van mijn leerlingen niet het lievelingsvak en voor velen ook geen hoofdvak. Vaak is het ook een vak waarover ze struikelen en waarbij ze voelen hoe ze tekortschieten. Die frustraties leken bij de meesten op de achtergrond te verdwijnen. Ze waren helemaal onder de indruk van de openheid van Khalid Benhaddou en de jeugdigheid van de hoofdredacteur van *Het Laatste Nieuws* – dat de man ook nog gedichten had geschreven! Sommige leerlingen raakten oprecht geïnspireerd, waren vol verwondering over het feit dat er mensen zijn die daadwerkelijk hun leven omgooien om een droom waar te maken – Patrick Doyen en Ingrid Verduyn, om er twee te noemen.

Mocht het zo zijn dat je ondernemende en kritische leerlingen het gevoel krijgen dat je hen hebt beperkt in hun keuze door zelf drie interviews te selecteren, dan kan je hen ook nog altijd de vrijheid geven om zelf op zoek te gaan op de website naar interviews die hen interessanter lijken. Met interviews zoals die op de website van *Zwijgen is geen optie* kan je differentiëren zonder dat het je enige moeite kost. Luister-, spreek- en schrijfvaardigheden kunnen het gemakkelijkst aan bod komen, maar er zijn zeker ook combinaties mogelijk met opzoekvaardigheden en eventueel extra leeswerk op het internet of in werk van geïnterviewden.

De leerkracht godsdienst en de leerkracht aardrijkskunde heb ik ondertussen ook de link doorgegeven, want buiten het feit dat je er voor het vak Nederlands heel wat uit kan halen, bevatten de interviews zeker ook materiaal voor vakoverschrijdend werk met wetenschapsvakken, maatschappelijk georiënteerde vakken en cultuurvakken. Een klas audiovisuele kunsten kan waarschijnlijk ook het een en ander met de montage technieken die in de interviews worden toegepast.

Wat is Zwijgen is geen optie?

Zwijgenisgeenoptie.be is een website die bestaat bij de gratie van iedereen die mecenas wil worden en biedt elk van ons gratis interviews aan met mensen die het verschil maken en daarover een open en inhoudelijk sterk gesprek willen voeren met Anthony Bosschem. Anthony bereidt zich grondig voor en stelt naast voorbereide vragen ook spontane vragen die je je als luisteraar ook stelt. Ondertussen staan er meer dan 140 interviews op de website en heb je dus een ruime keuze.

Wat houdt de Medal and Mission- methode in?

Je vermeldt bij de feedback eerst wat al goed loopt, wat in orde is, wat je positief opvalt. Daarna stuur je pas bij wat nog verbetering of aanpassing nodig heeft. Zo krijgen leerlingen niet het gevoel dat de focus enkel ligt op wat ze verkeerd doen. Het is ook goed voor jezelf om expliciet aandacht te besteden aan de leerstof die leerlingen wél al beheersen.